

The logo for 'de Vorsempoel' features the name in a sans-serif font. The letters 'd', 'v', 's', 'e', 'p', and 'e' are black, while 'e', 'o', and 'e' are colored blue, purple, red, yellow, and green respectively. A thick blue horizontal bar is positioned below the name. A green wavy line curves around the bottom and left sides of the logo.

de Vorsempoel

educatief centrum

Omgangsprotocol

(anti-pestprotocol)

September 2023

"Hoewel we niet allemaal verantwoordelijk zijn voor het feit dat er wordt gepest, zijn we er wel allemaal verantwoordelijk voor dat het stopt"

"Uiteindelijk zullen we ons niet de woorden van onze vijanden herinneren, maar het zwijgen van onze vrienden" (Martin Luther King)

<https://www.stoppestennu.nl/weektegenpesten>

Inleiding

Er wordt gesproken over pestgedrag als dezelfde leerling (of leerkracht) regelmatig en systematisch gepest en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. Over de reden waarom kinderen pesten bestaan verschillende theorieën. Sommige mensen stellen dat het een onontkoombaar verschijnsel is, een ander dat het voortkomt uit een frustratie. Hoe dan ook is een klimaat waarin gepest wordt een klimaat dat iedereen aantast. De veiligheid voor eenieder komt in het gedrang en dat moet altijd serieus genomen worden.

Het lastige van pestgedrag is dat het zich vaak in het verborgene afspeelt en daarom lastig is om grip op te krijgen. Op EC de Vorsenpoel streven wij naar een 'pestarmer' school, waarbij wij adequaat en snel reageren op pestgedrag.

Wij, als leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel, hebben de taak, samen met ouders en leerlingen, om pesten tegen te gaan en het juiste voorbeeldgedrag te tonen. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen binnen de school en er om durven vragen als dat nodig is. Dit geldt ook voor leerkrachten.

Wij, alle volwassenen, dienen oog te hebben voor de signalen die we ontvangen en mogen niet weggijken!

Voor leerkrachten betekent dit luisteren, interesse tonen, groepsgesprekken houden, de sfeer binnen de groep observeren en afspraken met de klas maken en nakomen. Hoe je handelt in pestsituaties wordt door leerlingen doorverteld en is dus van groot belang voor de veiligheid en duidelijkheid binnen de school.

Voor ouders betekent dit; luister naar je kind en ondersteun hem of haar als het gepest wordt, maar ook als het andere kinderen pest of als het een toeschouwer is. Elk kind heeft een rol binnen een pestsituatie en kan een verschil maken. Samen zijn wij verantwoordelijk!

Doel van dit omgangsprotocol;

Dit omgangsprotocol heeft als doel alle betrokken bij en in de school handvatten te geven hoe we met elkaar omgaan, wat we van elkaar mogen verwachten en hoe we adequaat kunnen reageren op situaties waar pestgedrag zich voordoet.

Door de verwachtingen helder te hebben, heeft iedereen de keuze zich daar naar te gedragen.

Op EC de Vorsenpoel werken wij met een tweesporig beleid, waarbij we preventief en curatief pestgedrag proberen te voorkomen om onze doelstelling voor een 'pestarmer' school te kunnen verwezenlijken.

Uitgaan van het positieve door middel van SWPBS, School Wide Positive Behavior Support, is waar wij als Vorsepoel voor staan. Ons pedagogisch beleid is onder andere terug te lezen in onze schoolgids en op de website maar hieronder in grote lijnen.

Hoe sterker je pedagogisch klimaat is, hoe meer je op preventieve wijze pestsituaties tot een minimum kan beperken.

1. Preventief beleid.

PBS is een schoolbrede, preventieve en praktische gedragsaanpak die iedereen op school handvatten geeft om positief gewenst gedrag te vergroten.

De kracht zit in het samen doen als gehele school en de mogelijkheid om de samenwerking met de ouders te versterken.

Het brengt veiligheid, voorspelbaarheid en ruimte om met en van elkaar te leren.

Zeggen hoe je wil dat iedereen zich gedraagt is een positief uitgangspunt, dan zeggen hoe het niet moet. Bijvoorbeeld wij lopen in plaats van niet rennen.

PBS scholen kiezen als team voor drie waarden die zij belangrijk vinden in contact met leerlingen. Op de EC de Vorsepoel zijn dat **veiligheid, verantwoordelijkheid** en **eigenheid**. Vanuit deze drie kernwaarden zijn door het team 5 gedragsverwachtingen opgesteld die gelden voor alle ruimten binnen en buiten de school.

1. We hebben respect voor ieder kind en volwassene.
2. We zijn rustig in de school.
3. We zijn zuinig op de spullen van onszelf en van een ander.
4. We houden rekening met elkaar en iedereen hoort erbij.
5. We gaan goed met elkaar om.

Deze gedragsverwachtingen worden de kinderen met PBS/Kwink lessen aangeleerd en hangen visueel in de school en elke klas. Maar naast visueel is er ook een muzikale rap geschreven die de waarden uitdragen en de gedragsverwachtingen onder de aandacht brengt.

Als een klas of leerling zich goed aan de gedragsverwachting houdt, kunnen zijn een PBS muntje verdienen. Deze verdiende muntjes worden in een gezamenlijke buis gespaard tot een X aantal waar vervolgens een groepsbeloning op volgt. Deze groepsbeloningen zijn door de klas in overeenstemming met de leerkracht samengesteld.

De kracht van het samen doen en de kracht van het positieve zorgen voor een groot en sterk 'groen' gebied. Hiermee kunnen we 80% - 90% van 'ongewenst gedrag' binnen de school voorkomen.

Voor het 'gele' gebied (5% tot 10% van de kinderen) nemen we passende andere stappen om gewenst gedrag te krijgen. Dan zetten we een schoolbrede interventie, de reactieprocedure in. Zie bijlage 1.

Het rode gebied (0%- 5%) is het percentage waarbij we spreken over gedragsproblemen en ook daar kijken we naar mogelijkheden per leerling om zo prettig mogelijk mee te kunnen draaien binnen de klas en school.

1.1 Andere preventieve en pedagogische interventies.

Als EC de Vorsenpoel zetten wij ons in voor een preventief en sterk groen PBS klimaat. Maar PBS is niet het enige waar we ons pedagogische klimaat positief en sterk mee houden.

Hieronder een overzicht van diverse andere activiteiten en interventies die we inzetten gedurende een schooljaar.

- Inzet twee interne vertrouwenspersonen, Shalima von Harenberg en Hilde Spitters.
shalima.vonharenberg@stichtingtalentis.nl
- Inzet extern vertrouwenspersoon, Eefje van Antwerpen en Marijke Creemers.
eefjevanantwerpen@vertrouwenwerk.nl / 06-28636387
marijkecreemers@vertrouwenwerk.nl / 06- 20537095
- Inzet omgangscoördinator, Elianne van der Lande
elianne.vanderlande@stichtingtalentis.nl
- Inzet schoolmaatschappelijk werk Contour de Twern, contactpersoon Lilian Hendriks: e-mail: lilianhendriks@contourdetwern.nl / 06-57456904
- Leerlingenraad.
- Informatieavond aan het begin van het schooljaar met onder andere de onderwerpen PBS en de diverse methodes op school.

- Check-in elke ochtend met leerkracht door middel van visuele emotieregulatie. Mogelijk per 2023-2024 voor alle groepen na evaluatie in middenbouw.
- Methode Kwink, voor sociaal emotioneel leren.
- In de schoolkalender is opgenomen bij aanvang schooljaar de gouden weken, na Kerst de zilveren week en ter afsluiting van het schooljaar voor de zomervakantie de bronzen weken.
- In de TOP groepen wordt er gewerkt met Echo en de kleutergroepen met BOSOS om de sociale competenties verder te ontwikkelen.
- Sociale veiligheidsmonitor van Beekveld en Terpstra wordt 1x per 2 jaar afgenomen onder leerlingen groep 5 t/m 8, ouders en team.
- Incidentenregistratie via Esis bij gele en rode interventies gaat een afspraak worden in 2023-2024.
- Week van de lentekriebels.
- Veilige plek voor kinderen binnen de school, waar ze (weer) tot zichzelf kunnen komen.
- Voor leerkrachten en ouders gelden dezelfde PBS gedragsverwachtingen als voor de leerlingen op school.
- Het gewenste taalgebruik wordt bij de lessen van Burgerschap en de gouden weken in de klassen besproken en vastgelegd in de groepsregels.
- Mobieltjesbeleid voor schooljaar 2023-2024 is terug te vinden in de bijlage bij start schooljaar.
- Facultatieve twee jaarlijkse afname van een sociogram.
- In schooljaar 2023-2024 zal onderzocht worden of wij als PBS school zullen gaan werken met mini- coaches/ mediators, twee gekozen leerlingen per jaargroep van groep 6 t/m 8. Zij zullen een korte interne training volgen hoe met kleine conflictsituaties om te gaan en leerlingen hierin te begeleiden. Missie: Samen maken wij de school.
- Burgerschap in curriculum per 2023-2024, inclusief digitale geletterdheid en mediawijsheid. www.mediawijsheid.nl.

2. Pesten

"Je vertoont pestgedrag als ook maar één iemand dat gedrag niet fijn vindt", zegt directeur en oprichter Patricia Bolwerk van Stop Pesten Nu. "Mensen zeggen wel eens: 'ik plaag met zo nu en dan een ruw randje', maar dat soort plagen bestaat niet. Op het moment dat er 'een ruw randje' aan zit, is het pestgedrag. Door plagen wordt niemand verdrietig."

Zoals in de inleiding al aangehaald wordt er gesproken over pestgedrag als dezelfde leerling (of leerkracht) regelmatig en systematisch gepest en/ of geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld, daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. Daarbij is het lastige van pestgedrag dat het zich vaak in het verborgene afspeelt en daarom lastig is om grip op te krijgen.

"Het gaat er niet om wat jij wel of niet doet, het gaat erom hoe dat bij een ander binnenkomt." Dat maakt pesten zo complex, zegt onderwijsdeskundige Marcel van Herpen.

2.1.1 Verschil pesten en plagen.

De begrippen pesten en plagen worden regelmatig door elkaar gebruikt. Toch is er een duidelijk verschil en is het van belang daar een onderscheid in te maken. In onderstaand schema zijn de verschillen uiteengezet.

Plagen	Pesten
Gaat uit van gelijkwaardigheid	Gaat uit van machtsoverwicht
Wisselende 'slachtoffers'	Vaak steeds hetzelfde 'slachtoffer'
Ironisch, meer 'speels' van karakter	Sarcastisch en kwetsend
Komt af en toe voor	Vindt voortdurend en frequent plaats
Geen uitsluiting van het kind	Vaak wel uitsluiting van het slachtoffer
Weinig bedreigend voor het kind	Zeer bedreigend voor het kind
Het kind kan adequaat reageren	Het kind kan zich niet meer verdedigen

2.1.2 Pestvormen

Hieronder diverse uitingsvormen van pesten:

- *Verbaal pestgedrag*: schelden, vernederen, bedreigen, belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of kleding, etc.

- *Fysiek pestgedrag*: slaan, duwen, trekken, schoppen, bijten, etc.
- *Intimiderend pestgedrag*: wanneer een kind wordt klemgezet, achterna lopen, opgewacht worden, gedwongen iets te doen wat het niet wil doen, iets moet afgeven of betalen, etc.
- *Isoleren c.q. uitsluiten*: een kind mag geen deel meer uitmaken van de sociale groep, hij/ zij wordt uitgesloten, genegeerd, er wordt niet meer tegen het kind gesproken, etc.
- *Stelen en/of vernielen van bezittingen*.
- *Digitaal pesten*: schelden, roddelen, uitsluiting van whatsapp- groepen, dreigtweets, bedreigen, verspreiden van beeldmateriaal, misbruik van privégegevens stalking, virtuele diefstal, beledigen, nepscouts, sexting (seksueel getint bericht), sextortion (chanteren), grooming (kinderlokken)
Vanwege de complexiteit van deze manier van pesten is hier een apart stuk aan gewijd.

2.1.3 Verschillende betrokkenen en signalen.

Wie zijn er allemaal betrokken bij een peestsituatie.

1. De gepeste leerling.
2. De pester.
3. De zwijgende middengroep.
4. De ouder(s)/ verzorger(s)
5. De school/ leerkracht.

Zoals te zien hebben we het over 5 verschillende personen/groepen die door middel van het vijfsporenaanpak betrokken zullen worden. Over deze aanpak straks meer want nog belangrijker om te weten is, hoe kan je merken dat een kind wordt gepest? Het gebeurt immers vaak in het verborgene en een *gepest kind* praat er liever niet over. Redenen hiervoor kunnen zijn schaamte, angst dat het erger wordt, het probleem lijkt onoplosbaar en ook het idee niet te mogen klikken.

Mogelijke signalen dat een leerling/ kind gepest wordt, zijn:

- Niet meer naar school willen.
- Niet meer over school vertellen thuis.
- Teruggetrokken gedragen.
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij andere gevraagd worden.
- Slechtere resultaten halen.
- Regelmatig spullen kapot of kwijt.
- Regelmatig hoofdpijn of spierpijn.
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig.
- Niet willen slapen, bedplassen, nachtmerries, etc.
- Blauwe plekken hebben.
- Bepaalde kleding niet meer willen dragen.
- Verjaardag niet meer willen vieren.

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij lijken populair door zich zo voor te doen maar dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag te vertonen. Van binnen zijn ze vaak onzeker en proberen zich groter te maken door een ander kleiner te dwingen. Pesters hebben aandacht van de leerkracht/ ouder(s) nodig om de motivatie voor het pestgedrag te achterhalen. Het pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben zoals een problematische thuissituatie, gevoelde anonimiteit, gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers), etc.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf het minste risico om zelf slachtoffer te worden. Deze *meelopers* zijn leerlingen die incidenteel meedoen uit angst voor de pester of ze vinden het stoere gedrag wel interessant en hopen in populariteit mee te kunnen liften. Ook is er een groep die zich afzijdig houdt en zich schuldig voelt, omdat ze het niet durven op te nemen voor het slachtoffer of omdat ze er geen volwassene bij durven te halen.

2.2 Plan van aanpak: WAT DOE JE als het om pesten gaat?

Nu word je als leerkracht geconfronteerd met een pestsituatie in je klas of binnen de school. Dit zijn de stappen die je neemt, maar onthoud dat elke leerling en situatie om maatwerk vraagt en dat een luisterhouding voor alle betrokken partijen essentieel is.

Stap 1.

Luister naar de gepeste leerling(ouder/leerkracht)! Dat is als eerste het belangrijkste. Een leerling, ouder of collega komt naar je toe en die heeft jou uitverkoren. Je kunt die dus niet afwijzen, ook al is de timing onhandig. Besef dat ze alle moed bij elkaar hebben geraapt om het aan jou te vertellen. Maak dus direct tijd en luister wat ze je te vertellen hebben.

Als er sprake is van emotie (boosheid/ verdriet) bij een ouder is dat hun gevoel van onmacht dat ze hun kind niet kunnen beschermen. Schat in of je bij deze emotionele (boze) ouder een veilige plek nodig hebt, ga het gesprek niet alleen aan maar zorg voor toezicht op afstand.

Probeer de situatie in kaart te krijgen door vragen te stellen, wie, wat, waar.

Biedt steun aan de gepeste leerling of ouder. Neem het probleem altijd serieus, neem de tijd en stel ze gerust. Pas dan kan de emotie wat zakken. Vraag ook wat ze van je verwachten en vertel ook jouw taak als leerkracht. Dat jij het niet voor je mag houden, maar dat je er met zorgvuldigheid mee om zal gaan. Vertel de leerling dat je zijn/ haar ouders zal bellen. Bespreek je aanpak en geef aan wanneer ze weer van je zullen horen.

Ga in overleg met je duo-collega of als dat nodig is met een collega van een andere klas om de situatie uit te leggen.

Mocht je een gesprek hebben met een collega, verwijst hem/ haar dan naar de interne of externe vertrouwenspersoon.

Stap 2.

Organiseer zo snel mogelijk een gesprek met de leerling die pest.

Luister en biedt ook steun aan deze leerling.

Ga op zoek naar de motivatie waarom het pest. Te denken valt aan problemen op school, thuis, moeite met leren, weinig zelfvertrouwen.

Help de leerling waar dat kan en maak samen een plan. Wat heeft hij/zij nodig om het pestgedrag te stoppen? Maak een inschatting of het voldoende zal zijn. Houdt wel een periode van ongeveer 2 weken vinger aan de pols en licht collega's in om een oogje in het zeil te houden.

Koppel terug aan de ouders van de gepeste leerling wat de gemaakte afspraken zijn en dat je het in de gaten houdt.

Vraag de pester en gepeste leerling af en toe hoe het gaat, houdt lijntje kort. En als praten niet de voorkeur heeft, duimpje omhoog of beneden kan al voldoende zijn.

Als het pestgedrag dermate ernstig is, al meerdere keren is voorgekomen of je eigen inschatting is, dan worden ook de ouders van de pester ingelicht. Mondeling heeft altijd de voorkeur. Bespreek dan ook welke afspraken er in onderling overleg zijn gemaakt. Hebben de ouders nog iets wat van belang kan zijn? Heeft de pester misschien meer nodig?

Bespreek zo snel mogelijk met de (zwijgende) middengroep terug dat er sprake is van een pestsituatie. Geen details! want dan verzand je in het kleine. Houd oog voor het grote geheel. Zet de groepsregels weer centraal, zet positieve groepsactiviteiten in om de groepsdynamiek te versterken, laat de leerlingen in de klas ook zelf oplossingen bedenken. Hoe meer het uit de klas/ leerlingen komt hoe groter de kans van slagen. Bespreek ook met de groep dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.

Maak de (zwijgzame) middengroep sterk(er) zodat ze durven op te treden bij pestgedrag. Maak gebruik van de kracht van de groep!

Mochten stap 1 en 2 nog onvoldoende effect hebben gehad dan naar volgende stap.

Stap 3.

Ga met de gepeste leerling en pester in overleg. Ze mogen beide een vriend(in) meenemen zodat ze iemand tot steun bij zich hebben. Wat denken zij nodig te hebben om herhaling tegen te gaan. Help ze door inzicht vragen te stellen.

Koppel weer zo snel mogelijk aan de (zwijgende) middengroep terug dat er toch weer sprake is van een peestsituatie. Wat kan de groep betekenen en welke oplossingen zijn er ook nog mogelijk.

(Optioneel bij invoering.

Schakel de mini-coach/ mediator in als het een situatie is die leerlingen zelf aan kunnen. Deze mini-coach is nooit uit dezelfde klas maar een 'getrainde' leerling van een hogere groep. Zij zijn ook zichtbaar op het schoolplein om 'brandjes' te blussen tijdens de vrije buitenspeeltijden.)

Schakel de gedragscoördinator in als je jouw handelen wil doornemen of de situatie om meer vraagt. Eventueel kan de gedragscoördinator individuele gesprekken met de pester voeren om te zien wat ze kunnen doen om te helpen.

Van belang is dat in alle gevallen gekeken wordt naar oplossingen en niet naar straffen.

Zorg voor nazorg, houdt het lijntje met de gepeste en pestende leerling kort en bespreek na 1, 2, 3 weken hoe het nu gaat. Koppel dit ook terug aan ouders zodat zij weten hoe het gaat en welke afspraken er zijn.

Als de situatie er naar vraagt, als veiligheid in het gedrang is, dan wordt het team ook geïnformeerd.

Ook ouders van de desbetreffende groep zullen geïnformeerd worden via Ouderportaal om n.a.v. de situatie kort en bondig toelichting te krijgen over de daaruit voortgekomen afspraken en de vraag om thuis met hun kind het erover te hebben. Pesten raakt immers iedereen in meer of mindere mate!

Stap 4.

En wat als bovenstaande stappen niet het gewenste effect hebben?

Dan volgt er een gesprek met de pester, zijn/haar ouders, leerkracht en gedragscoördinator op school. Als de situatie dermate ernstig is zal IB- er of directie aansluiten en zullen er sancties besproken worden.

Zie bijlage 2. Sanctieladder.

2.2.1 Extra adviezen voor ouder(s) en leerkrachten

Adviezen voor ouders met een kind dat gepest wordt:

- Luister naar uw kind en blijf in gesprek.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Neem contact op met de leerkracht van uw kind en deel uw zorg.
- Bespreek het pesten met de ouders van de pesters als het op straat gebeurt.
- Vraag een gesprek aan met de gedragscoördinator als eerder ingrijpen niet voldoende is geweest.
- Mocht de aanpak van school geen tevredenheid geven, dan kan er een klacht ingediend worden bij de klachtencommissie van het bestuur Talentis.
- Stimuleer uw kind om een sport/ hobby te hebben dit bevordert sociale vaardigheden, geeft positieve energie en het ontmoet nieuwe kinderen.
- Een gepest kind wil zich niet alleen veilig op school voelen maar ook geaccepteerd. Soms verlangt een situatie ernaar om een training te volgen of begeleiding te krijgen die de leerling meer zekerheid geeft, zoals bijvoorbeeld een Rots en Water training.

Adviezen voor ouders met een kind dat pest:

- Raak niet in paniek, ieder kind loopt kans om pester te worden. Vaak heeft het te maken met een gebrek aan eigenwaarde. Ze kunnen zich vaak slecht/ moeilijk inleven in andere kinderen of voelen nauwelijks verantwoordelijkheid voor hun daden.
- Observeer je kind in interactie met andere kinderen en ook via internet.
- Praat met beroepskrachten waar het pesten gebeurt zoals de sportclub.
- Stel in een gesprek over een bepaalde situatie vragen, wees nieuwsgierig. geef zo min mogelijk oordeel of advies maar luister.
- Probeer samen te achterhalen wat de achterliggende reden is. Dring niet aan en houd de lijn open. Soms komt het inzicht later voor het slapengaan.
- Maak duidelijk dat pesten niet goed is en keur het gedrag af niet uw kind.
- Help uw kind te reflecteren op zijn/haar gedrag. Wat dat met hem/haar doet, maar ook de consequenties die het pestgedrag heeft voor de gepeste leerling en de hele groep.
- Neem het probleem, de motivatie om te pesten, serieus. Ga samen of met school op zoek naar mogelijke oplossingen. Ook voor deze leerling kan soms het volgen van een training of begeleiding op een bepaald vlak extra steun bieden om het achterliggende te verhelpen of een plek te geven.
- Help je kind om zich aan de regels en afspraken te houden en houd de vinger aan de pols. Het is van belang dat school en ouders op een lijn liggen zodat de regels overal hetzelfde en helder zijn.

Adviezen voor de leerkrachten en school:

- In de 'Wet veiligheid op school' staat vermeld dat alle medewerkers een signalerende rol hebben. Niemand mag dus weggijken en iedereen houdt zijn

oren en ogen open om adequaat te kunnen reageren. De hele school is verantwoordelijk voor de veiligheid binnen de school.

- Zorg dat iedereen op de hoogte is hoe er gehandeld moet worden bij pesten
- Zorg voor diversiteit en gelijkwaardigheid in al je lesmateriaal.
- Zet in op je leerlingenraad!
- Voer groepsgesprekken. Leer je leerlingen discussiëren, het omgaan met elkaar en elkaars verschillen.
- Wees als leerkracht bewust van je functie als rolmodel in 'grapjes maar ook in taalgebruik.
- Betrek ouders bij je beleid en bedoelingen.

2.3 Online pesten

Het internet biedt enorm veel mogelijkheden om te leren, de wereld te ontdekken en te ontdekken wie je zelf bent. Ondanks de positieve kanten die het internet met zich meebrengt zijn er ook veel risico's. Het is een snelle, wereldwijde vanzelfsprekendheid geworden zonder toezicht/ controle van volwassenen.

De digitale wereld kent geen grenzen terwijl kinderen juist op zoek zijn naar grenzen en die willen verleggen. De gevolgen van bepaalde acties zijn voor kinderen niet te overzien. Beeldmateriaal kan blijven rondzwerfen op het internet en is er niet/moeilijk af te halen. Door de anonieme en laagdrempelig manier kan je alles zeggen en doen en er is niemand die (meteen) verhaal komt halen. Met deze online vorm zijn kinderen thuis dus ook niet meer veilig voor pesterijen en zijn de pesterijen soms zelfs veel harder.

De sociale druk om mee te doen en erbij te horen is erg hoog.

Voorlichting is dus zeer belangrijk. Kinderen moeten zich realiseren dat ze zich op internet hetzelfde dienen te gedragen als in fysiek contact met anderen.

Voor school is het lastig te bestrijden, omdat ze weinig tot geen zicht hebben op het social media/ computergedrag van de leerlingen dat na schooltijd plaatsvindt. Ze worden vaak alleen geconfronteerd met de gevolgen ervan.

Daarom is het van groot belang online pesten in een zo vroeg mogelijk stadium in samenwerking met de ouders aan te pakken.

Besteed gedurende het schooljaar voldoende aandacht aan de online omgangsvormen in de klas. In bijgevoegde bijlage 3 vind je nog duidelijke en bruikbare tips voor leerlingen die te maken hebben met online pesten of misbruik. Dit zijn handige punten om mee te nemen in je gesprekken met de klas.

Vul bijvoorbeeld met elkaar een Whatshappy in of speel het offlineganzenbord.

Voor meer ideeën zie

<https://www.mediawijsheid.nl/lesmateriaal/#themas>

Op EC de Vorsenpoel is er een protocol omtrent mobieltjesbeleid dat per schooljaar 2023-2024 wordt ingevoerd en waar alle kinderen op school zich aan dienen te houden. Zie bijlage 4.

Maar wat als het toch misgaat en er dingen op social media rondgaan.

Stappenplan voor de leerkracht

(afhankelijk van impact en omvang online pesten)

1. Luister en biedt steun aan de leerling.
Bewaar de berichten waar het pestgedrag in voorkomt. Dit kan dienen als bewijsmateriaal. Bijvoorbeeld door middel van een printscreen zodat data/ tijdstip/ e-mail/ gebruikersnaam/ etc. bewaard blijven.
2. Blokkeer de afzender.
3. Spoor de dader op.
Eventueel via de ICT-coördinator of de systeembeheerder als IP adres achterhaald moet worden.
4. Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling en de pester.
Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen. Verwijs de ouders van de gepeste leerling zo nodig door.
Er zijn twee telefoonnummers die ouders kunnen bellen met vragen, namelijk: 0800-5010 (de onderwijstelefoon) en 0900-11131113 (de vertrouwensinspectie).
5. Adviseer aangifte in het geval een leerling stelselmatig wordt belaagd want dan is er sprake van stalking en kunnen ouders aangifte doen. Ook wanneer

het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp. www.slachtofferhulp.nl, tel: 0900-0101

2.3.1 Politie

Soms is er een directe aanleiding om de politie in te schakelen. Bijvoorbeeld bij het verspreiden van een naaktfoto. Als de school een sterk vermoeden heeft dat er een strafbaar feit is gepleegd is het aan te raden contact met de politie op te nemen. De politie kan ook benaderd worden om de wijkagent in te zetten om na te denken over de te nemen stappen en te bemiddelen tussen slachtoffer, dader en school. Ook kan er verwezen worden naar het Bureau Slachtofferhulp om het slachtoffer te adviseren en begeleiden.

Iedereen kan een melding maken of aangifte doen, daar hoef je het slachtoffer niet voor te zijn. Onder de 18 jaar moet er een volwassene mee. Als school kun je melding of aangifte doen, ook als de ouders het niet willen. Om als school de juiste keuze te maken kan het helpen advies in te winnen bij de vertrouwensinspecteur van de politie.

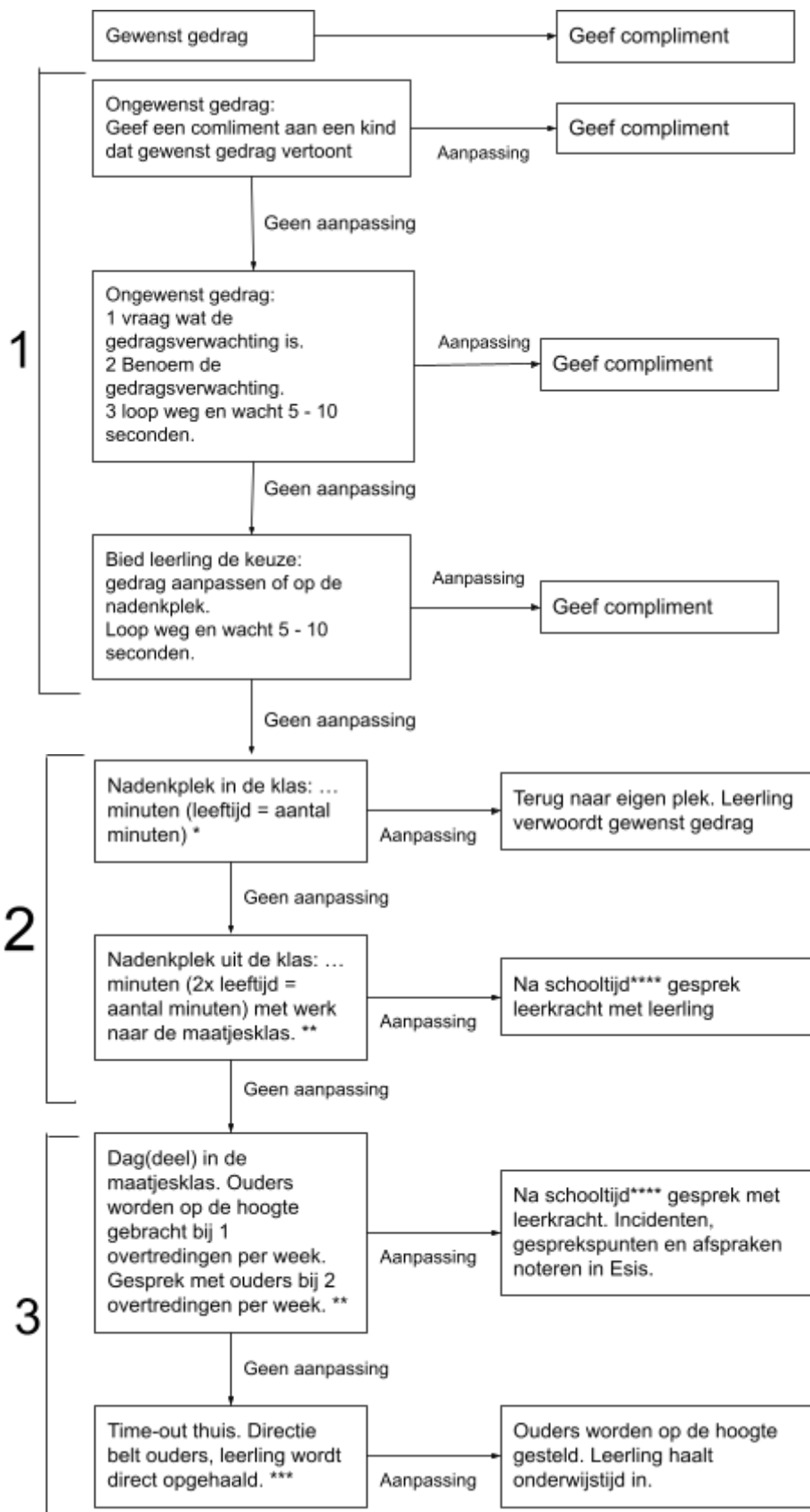
Bij een aangifte wordt de politie verzocht een strafrechtelijk onderzoek te doen. Je zal dan betrokken worden en acties zullen volgen. De politie zal getuigen zoeken en afwegen of het feit strafbaar is.

Bij een melding stel je de politie (anoniem) op de hoogte van een situatie. Ook dit is van belang want de informatie wordt vastgelegd in een dossier en kan van groot belang zijn als er meerdere meldingen komen.

Als school heb je een meldplicht als er vermoedens zijn van seksueel misbruik of ontucht. Ook interne vertrouwenspersonen hebben dan geen geheimhoudingsplicht. Ook bij een mogelijk zedendelict moet er aangifte gedaan worden bij de politie. Om hier meer informatie over te krijgen is het mogelijk de vertrouwensinspecteur van de inspectie van onderwijs te benaderen.

Bijlage 1.

Tijdelijke reactieprocedure (23-11-2022)

Opmerkingen bij de reactieprocedure:

* Maak vooraf duidelijk waar die nadenkplek dan is.

** In uitzonderlijke gevallen kan, in overleg met IB, een alternatief voor de maatjesklas aangewezen worden.

*** Time-out thuis is niet in alle situaties geschikt. In overleg met directie en IB kan een alternatief benoemd worden.

**** Indien na schooltijd niet mogelijk is (bijv. i.v.m. taxivervoer), dan gesprek onder schooltijd.

Op de speelplaats:

* nadenkplek in de klas met "OEPS formulier".

In de gymzaal:

* Nadenkplek: op de bank.

** Leerkracht belt naar school, leerling wordt opgehaald door onderwijsassistent.

Betrokkenen:

1: eigen leerkracht.

2: eigen leerkracht, leerkracht maatjes klas, ondersteuning door IB.

3: eigen leerkracht, leerkracht maatjes klas, ondersteuning door IB/directie.

Type incidenten en reacties:

1 Licht (bijvoorbeeld scheldwoord gebruiken). Volg de normale reactie procedure.

2 Middel (bijvoorbeeld duwen, trekken, dingen stuk maken). Sla 1 stap in de reactie procedure over.

3 Zwaar (bijvoorbeeld vechten, slaan). Direct naar donker geel. Afhankelijk van het incident aanvullende straf bedenken.

Doel:

Het doel van deze reactie procedure is altijd de-escalatie van het probleem. Probeer kinderen in groen te houden, of zo snel mogelijk terug te krijgen in groen.

Bijlage 2

Sanctieladder

Bijlage 3

Tips voor leerlingen

Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik een apart Gmail om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als chat.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijst.
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail, hier doe je anderen pijn mee.
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden. Let dus op wat voor foto's je op het internet plaatst.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
  - Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zo mogelijk zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
  - Blokkeer de afzender. Als het gaat om smsjes/ appjes op je mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.
  - Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP adres van de e-mail kan soms worden afgeleid, van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.
  - Ga naar je mentor of de anti-pestcoördinator toe op school. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen.
  - Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar. Op de website van slachtofferhulp kun je lezen of je wel of geen aangifte kan doen en wat er gebeurt als je wel aangifte hebt gedaan. <https://www.slachtofferhulp.nl/gebeurtenissen/stalking/aangifte-doen/>
  - Ook kan je naar de website: www.vraaghetdepolitie.nl gaan, hier kan je betrouwbare informatie halen over veiligheid. Kan je het antwoord niet vinden, dan kan er een chatsessie plaatsvinden met iemand van de politie.
- (Afkomstig uit het pestprotocol van het Westerbeek College.)

Bijlage 4.

Mobieltjesbeleid (zie drive ?)